

Warszawa, dnia 10 grudnia 2018 r.

Poz. 1198

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 4 grudnia 2018 r.

**w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych
w sprawach cywilnych” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji**

Na podstawie art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia informacje o włączeniu kwalifikacji rynkowej „Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Minister Sprawiedliwości: *Z. Ziobro*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości
z dnia 4 grudnia 2018 r. (poz. 1198)

INFORMACJE O WŁĄCZENIU KWALIFIKACJI RYNKOWEJ „PROWADZENIE MEDIACJI SĄDOWYCH I POZASĄDOWYCH W SPRAWACH CYWILNYCH” DO ZINTEGROWANEGO SYSTEMU KWALIFIKACJI

1. Nazwa kwalifikacji rynkowej

Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych

2. Nazwa dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji rynkowej

Certyfikat

3. Okres ważności dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji rynkowej

10 lat

4. Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji przypisany do kwalifikacji rynkowej

5 poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji

5. Efekty uczenia się wymagane dla kwalifikacji rynkowej

Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się:

Osoba posiadająca kwalifikację „Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych” jest gotowa do samodzielnego planowania i przeprowadzania pełnego procesu mediacji w sprawach cywilnych zarówno w postępowaniach sądowych, jak i pozasądowych.

Dokonuje analizy konfliktu, rozpoznaje przedmiot sporu oraz stanowiska i oczekiwania stron.

Na podstawie analizy ocenia, czy nie ma przeciwwskazań do zastosowania mediacji.

Jest przygotowana do motywowania i wspierania stron w poszukiwaniu rozwiązań sprzyjających rozwiązywaniu konfliktów. Stosując techniki zarządzania emocjami oraz techniki mediacyjne, prowadzi strony do uzyskania porozumienia. Sporządza dokumenty niezbędne w procesie mediacji (umowę o przeprowadzenie mediacji, protokół z posiedzenia mediacyjnego). Wspiera strony w procesie kształtowania finalnej ugody mediacyjnej. Potrafi dostrzec elementy umożliwiające wykonanie porozumienia. Posługuje się podstawową siatką pojęciową z zakresu prawa cywilnego (m.in. stosunek prawny, rzecz, zobowiązanie, dział spadku), umożliwiającą zrozumienie problemu zgłaszanego przez strony mediacji. Aktualizuje swoją wiedzę z zakresu mediacji oraz zastosowania podstaw prawnych związanych z procedurą mediacji (w tym w szczególności w kontekście regulacji postępowania mediacyjnego w Kodeksie postępowania cywilnego). W zakresie wiedzy specjalistycznej, przekraczającej własne umiejętności jako mediatora, potrafi wskazać ekspertów zewnętrznych, np. prawników, doradców podatkowych, do podjęcia współpracy. Jest przygotowana do reagowania oraz rozwiązywania problemów, często w zmiennych i nieprzewidywalnych warunkach. Osoba posiadająca kwalifikację rozumie zakres odpowiedzialności wynikający z wykonywania działań zawodowych.

Zestaw 1. Posługiwanie się wiedzą z zakresu prowadzenia mediacji	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Charakteryzuje zagadnienia ogólne dotyczące mediacji	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę mediatora w procesie mediacji; – wskazuje cele pracy mediatora; – omawia zasady i standardy pracy mediatora; – omawia przebieg mediacji; – omawia możliwe rezultaty mediacji.

Charakteryzuje zagadnienia prawne dotyczące mediacji w sprawach cywilnych	<ul style="list-style-type: none"> – omawia ramy prawne postępowania mediacyjnego; – charakteryzuje pojęcia z zakresu prawa cywilnego (m.in. stosunek prawny, rzecz, zobowiązanie, dział spadku); – charakteryzuje pojęcie zdolności do czynności prawnych; – określa prawidłową formę dokonania czynności prawnej; – wskazuje warunki i skutki prawne zawarcia ugody mediacyjnej; – wskazuje skutki prawne zawarcia ugody mediacyjnej w zakresie powagi rzeczy ugodzonej; – przedstawia przesłanki odmowy zatwierdzenia ugody przez sąd; – omawia zasady rozliczania kosztów sądowych i możliwości ubiegania się o zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych; – omawia zasady zwrotu opłaty sądowej w całości lub w części; – przedstawia procedury dotyczące ochrony danych osobowych w zakresie prowadzenia mediacji.
Charakteryzuje techniki stosowane w procesie mediacji	<ul style="list-style-type: none"> – omawia techniki mediacyjne; – omawia techniki negocjacyjne; – omawia techniki komunikacyjne.
Charakteryzuje zagadnienia dotyczące psychologii konfliktu	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zjawiska psychologiczne towarzyszące konfliktom; – omawia blokady komunikacyjne; – charakteryzuje dynamikę konfliktu; – przedstawia model eskalacji konfliktu; – charakteryzuje strategie rozwiązywania konfliktów.

Zestaw 2. Nawiązanie kontaktu ze stronami, ustalenie zasad współpracy i zawarcie kontraktu mediacyjnego	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Nawiązuje kontakt ze stronami	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie analizy ujawnionych okoliczności określa możliwość zastosowania mediacji; – wskazuje możliwości poszerzenia wiedzy o przedmiocie sprawy skierowanej do mediacji; – sporządza zaproszenie na wstępne spotkanie mediacyjne; – przedstawia korzyści wynikające z przystąpienia do mediacji.
Przygotowuje spotkanie mediacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – ustala uczestników spotkania mediacyjnego; – omawia zasady ustalania terminu i miejsca wspólnego spotkania mediacyjnego; – omawia standardy przygotowywania miejsca na spotkanie mediacyjne.
Wygłasza monolog mediatora	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia stronom: definicję mediacji, cel mediacji, zasady prowadzenia mediacji, zasady pokrywania kosztów mediacji, metody pracy; – wyjaśnia procedurę i przebieg mediacji; – omawia rolę stron oraz rolę mediatora.
Sprawdza gotowość stron do mediacji	<ul style="list-style-type: none"> – zadaje pytania służące wstępnemu rozpoznaniu problemu, celu i oczekiwań stron; – zadaje pytania służące ustaleniu wątpliwości i obaw związanych z udziałem w mediacji; – wyjaśnia rozpoznane wątpliwości i obawy związane z udziałem w mediacji; – zadaje pytanie o gotowość stron do udziału w mediacji.
Dokonuje zawarcia kontraktu mediacyjnego	<ul style="list-style-type: none"> – ustala zasady współpracy pomiędzy mediatorem a stronami; – wyjaśnia pojęcie kontraktu mediacyjnego; – wyjaśnia zasady zatwierdzania ugody mediacyjnej; – przedstawia zasady dialogu w mediacji opartego na wzajemnym szacunku komunikowania się i prosi strony o ich akceptację.

Zestaw 3. Diagnoza konfliktu/sporu cywilnego	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Dokonuje diagnozy konfliktu	<ul style="list-style-type: none"> – zadaje pytania o stanowiska wyjściowe stron dotyczące sporu; – zadaje pytania o przedmiot, przyczyny, przebieg i konsekwencje konfliktu z perspektywy obu stron; – zadaje pytania o charakter i poziomy konfliktu, by określić, z jakim rodzajem konfliktu ma się do czynienia (wartości, danych, struktury, relacji, interesów); – stosuje techniki mediacyjne w trakcie postępowania mediacyjnego; – porządkuje, podsumowuje i wyjaśnia tematy mediacji, by uchwycić najważniejsze kwestie dotyczące sporu.
Analizuje konflikt pod kątem wskazań i przeciwwskazań do mediacji	<ul style="list-style-type: none"> – zadaje pytania dookreślające służące wyjaśnieniu, o co toczy się spór; – na podstawie zebranych danych ocenia, czy są przeciwwskazania do zastosowania mediacji.

Zestaw 4. Wspieranie stron w mediacji	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Rozpoznaje interesy i potrzeby stron	<ul style="list-style-type: none"> – zadaje pytania o potrzeby i interesy stron; – zadaje pytania przeformułujące zgłaszane oczekiwania na potrzeby.
Udrażnia komunikację pomiędzy stronami	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zjawiska psychologiczne towarzyszące konfliktowi, mechanizmy i postawy zakłócające proces dochodzenia do porozumienia; – omawia blokady komunikacyjne i zasady budowania konstruktywnego dialogu; – przeformułowuje wypowiedź negatywną na neutralną; – tworzy arkusz rozbieżności i zgodności stanowisk w celu wykazania wspólnych interesów stron oraz naświetlenia rozbieżności.
Kieruje rozmową	<ul style="list-style-type: none"> – udziela głosu stronom; – stosuje techniki facylitacji i moderacji; – podsumowuje poszczególne etapy procesu; – odzwierciedla wypowiedzi stron odnoszące się do przeżywanych emocji; – podaje przykłady sytuacji, w których jest wskazane wprowadzenie spotkania na osobności, i podaje zasady prowadzenia takich spotkań; – wskazuje i nazywa trudności komunikacyjne doświadczane przez strony.

Zestaw 5. Poszukiwanie rozwiązań i konstruowanie porozumień	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Wspiera strony w znajdowaniu wszelkich możliwych rozwiązań prawnych i pozaprawnych	<ul style="list-style-type: none"> – zadaje pytania pobudzające do zgłaszania rozwiązań; – zadaje pytania o konsekwencje poszczególnych rozwiązań; – zadaje pytania o BATNA (czyli najlepszą alternatywę negocjowanego porozumienia); – zadaje pytania o WATNA (czyli najgorszą alternatywę negocjowanego porozumienia); – zadaje pytania odwracające role; – tworzy wraz ze stronami i za ich obopólną zgodą listę różnych opcji i dostępnych rozwiązań; – wskazuje ekspertów zewnętrznych niezbędnych do konsultacji w wypadku wątpliwości w zakresie oceny prawnej opracowywanego rozwiązania konfliktu; – stosuje technikę „advokata diabła”; – analizuje rozwiązania pod kątem użyteczności i wykonalności.

Wspiera strony w konstruowaniu wstępnych uzgodnień	<ul style="list-style-type: none"> – ustala ze stronami reguły dokonywania wyboru rozwiązań; – zadaje pytania skłaniające strony do modyfikacji rozwiązań tak, by zaspokajały interesy każdej ze stron; – stosuje strategie wzmocnień pozytywnych poprzez uwspólnianie, tj. wskazywanie tego, co łączy strony; – stosuje uruchamianie motywacji zewnętrznej poprzez przypominanie korzyści z mediacji; – stosuje uruchamianie motywacji wewnętrznej poprzez zadawanie pytań dotyczących wartości celem uzyskania głębszych i trwalszych rezultatów; – na zgodny wniosek stron wskazuje sposób rozwiązania sporu z pouczeniem, iż nie jest on wiążący dla stron.
--	---

Zestaw 6. Podsumowanie procesu mediacji	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Wspiera strony w konstruowaniu ugody mediacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje dopuszczalność ewentualnego rozstrzygnięcia mediowanych kwestii w jednej lub kilku ugodach; – na podstawie dostarczonego projektu ugody ocenia możliwość zatwierdzenia jej przez sąd; – wskazuje, w jakich postępowaniach, co do jakich spraw, nie jest dopuszczalne zawarcie ugody; – wskazuje na konieczne (formalne) elementy ugody; – omawia podstawowe zasady konstruowania ugody, aby uzgodniona przed mediatorem ugoda w przyszłości nadawała się do egzekucji (określenie stron, zobowiązania, terminów wykonania zobowiązania, sankcji za niewykonanie zobowiązania, odsetek, wyczerpania wzajemnych roszczeń stron); – rozróżnia ugodę, która zostanie przyjęta przez sąd poprzez nadanie jej klauzuli wykonalności, od ugody, która zostanie przyjęta przez jej zatwierdzenie; – omawia zasady zatwierdzania ugody mediacyjnej przez sąd w postępowaniu pozasądowym na wniosek stron; – wskazuje ekspertów zewnętrznych do weryfikacji treści ugody, w wypadku ujawnienia wątpliwości dotyczących skutków materialnoprawnych i procesowych ugody oraz do weryfikacji zgodności ugody z prawem i zasadami współżycia społecznego.
Sprawdza stopień satysfakcji z proponowanych ustaleń	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia trójkąt satysfakcji; – zadaje pytania o zgodność ugody z celami i potrzebami stron; – wskazuje możliwe ścieżki dalszego procedowania.
Podsumowuje proces mediacyjny	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina cele i potrzeby stron; – przedstawia efekty pracy; – przygotowuje protokół mediacyjny; – omawia zasady archiwizacji dokumentacji mediacyjnej.

6. Wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację

<p>Metody stosowane w walidacji</p> <ul style="list-style-type: none"> – Weryfikacja składa się z dwóch etapów: egzaminu teoretycznego (testu wiedzy) i egzaminu praktycznego. Test wiedzy jest przeprowadzany w elektronicznym systemie w ośrodku egzaminacyjnym. Osobie egzaminowanej podczas rozwiązywania testu nie wolno korzystać z innych aplikacji (w tym otwierać stron internetowych) niż system do przeprowadzania egzaminu. W części praktycznej dopuszcza się zastosowanie następujących metod weryfikacji: próbka pracy połączona z symulacją, rozmowa z komisją, analiza dowodów. Dowodami na potwierdzenie niniejszej kwalifikacji mogą być m.in. poświadczenia przeprowadzonych mediacji wydane przez sąd lub ośrodek mediacji wraz z zanonimizowanymi opisami symulacji mediacji oraz dokumentacją.
--

Zasoby kadrowe – kompetencje osób przeprowadzających walidację.

W procesie weryfikacji biorą udział:

- operator systemu egzaminacyjnego, który organizuje zaplecze techniczne do przeprowadzenia weryfikacji i nadzoruje przebieg testu;
- komisja weryfikacyjna, składająca się z min. 2 egzaminatorów, która przeprowadza część praktyczną egzaminu. Osoba będąca egzaminatorem może być jednocześnie operatorem systemu egzaminacyjnego.

Operator systemu egzaminacyjnego musi posiadać:

- wykształcenie minimum średnie;
- znajomość obsługi komputera w zakresie uruchamiania oraz podstawowej obsługi systemu i zainstalowanych aplikacji;
- umiejętność rozwiązywania problemów w sytuacji trudności z nawiązaniem lub zanikiem połączenia internetowego lub obsługą przeglądarki w zakresie kompatybilności z platformą egzaminacyjną.

Weryfikację efektów uczenia się w części praktycznej prowadzi komisja weryfikacyjna, składająca się z min. 2 osób.

Każdy członek komisji weryfikacyjnej:

- posiada wykształcenie wyższe magisterskie (kwalifikacja pełna na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji, zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.));
- posiada minimum 5-letnie doświadczenie w prowadzeniu mediacji potwierdzone rekomendacją ośrodka mediacji lub sądu (w przypadku prowadzenia mediacji sądowych);
- posiada ukończone studia lub szkolenie z zakresu mediacji (min. 80 godzin) oraz co najmniej 2 specjalizacje z zakresu mediacji (w tym obligatoryjnie mediacji cywilnej);
- stosuje zasady etyki zawodowej mediatora;
- zna aktualnie obowiązujące regulacje prawne w zakresie mediacji;
- zna i stosuje standardy prowadzenia mediacji i postępowania mediatora;
- posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- stosuje kryteria weryfikacji przypisane do efektów uczenia się dla opisywanej kwalifikacji oraz kryteria oceny formalnej i merytorycznej dowodów na posiadanie efektów uczenia się właściwych dla opisywanej kwalifikacji;
- stosuje zasady prowadzenia weryfikacji, a także różne metody weryfikacji efektów uczenia się, zgodnie z celami walidacji i zasadami Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Warunki organizacyjne i materialne niezbędne do przeprowadzenia egzaminu praktycznego

- Instytucja walidująca musi stosować rozwiązania zapewniające rozdzielenie procesów kształcenia i szkolenia od walidacji. W szczególności istotne jest zapewnienie bezstronności osób przeprowadzających walidację m.in. poprzez rozdział osobowy mający na celu zapobieganie konfliktowi interesów osób przeprowadzających walidację. Osoby te nie mogą weryfikować efektów uczenia się osób, które były przez nie przygotowywane do uzyskania kwalifikacji „Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych”.

Instytucja prowadząca walidację musi zapewnić:

- stanowisko komputerowe dla kandydata ubiegającego się o nadanie kwalifikacji (jedno stanowisko dla jednego kandydata wyposażone w przeglądarkę internetową z dostępem do Internetu) do realizacji części teoretycznej egzaminu;
- stół, 3 krzesła oraz materiały biurowe (kartki, długopis);
- 2 statystów, którzy odgrywają rolę stron w procesie mediacji (w rolę statystów mogą wcielić się również inni uczestnicy podchodzący do walidacji);
- opracowane kazusy mediacji dotyczące spraw cywilnych. Instytucja prowadząca walidację musi zapewnić bezstronną i niezależną procedurę odwoławczą, w ramach której osoby uczestniczące w procesie walidacji i certyfikacji mają możliwość odwołania się od decyzji dotyczących spełnienia wymogów formalnych, samych egzaminów, a także decyzji kończącej walidację. W przypadku negatywnego wyniku walidacji instytucja prowadząca walidację jest zobowiązana przedstawić uzasadnienie decyzji.

Warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji

- Osoba przystępująca do walidacji musi posiadać kwalifikację pełną na poziomie 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji, zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).

7. Termin dokonywania przeglądu kwalifikacji

Nie rzadziej niż raz na 10 lat.